HE eduskunnalle eurooppalaisesta ajoneuvo- ja ajokortti-tietojärjestelmästä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (EUCARIS)

HE 155/2018 vp.

Liikenne- ja viestintävaliokunta, 17.10.2018

Tuomas Kaivola, neuvotteleva virkamies

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Esityksen pääasiallinen sisältö

- Suomi liittyy päivitettyyn EUCARIS-sopimukseen
  - Sopimus vuodelta 2000, päivitetty lisäpöytäkirjalla 2017
  - Muutos mahdollistaa Suomelle liittymisen ilman varaumia
  - Blankettilaki

- Sopimus koskee osapuolten rekisteröinnistä vastaavien keskusviranomaisten tiedonvaihtoa ajoneuvoista ja ajo-oikeuksista
  - Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Fordonsmyndigheten
  - Tietojenvaihtojärjestelmä eurooppalaisten viranomaisten välillä – ei ole keskitetty rekisteri
  - Alkujaan jäsenvaltiolähtöinen; nykyään käytetään paljon EU-sääntelyn toteuttamisessa

- Sopimuksen tavoitteena on:
  - varmistaa sopimusvaltioiden rekisterien ajantasaisuus ja luotettavuus
  - edistää ajo-oikeuksiin ja ajoneuvoihin liittyvän rikollisuuden torjuntaa ja tutkimista
  - tehostaa sopimusvaltioiden hallintoa tarjoamalla tarvittavia tietoja nopeasti ja tehokkaasti

Päivitetyn sopimuksen sisältö luvuittain

- Määritelmät
- Eurooppalaisen ajoneuvo- ja ajokorttitietojärjestelmän (EUCARIS) perustaminen
- Eurooppalaisen ajoneuvo- ja ajokorttitietojärjestelmän toiminta ja soveltaminen
- Tietosuoja
- Eurooppalaisen ajoneuvo- ja ajokorttitietojärjestelmän turvallisuus
- Tietosuojan valvonta
- Organisaatio
- Vastuut ja vahingonkorvausvelvollisuus
- Loppumääräykset

Sopimuksen mukaiset velvollisuudet

- Sopimus velvoittaa ensinnäkin antamaan sopimuksen mukaiset ajoneuvo- ja ajo-oikeustiedot sopimuskumppaneiden luettavaksi yhteisellä EUCARIS-ohjelmistolla.
  - Ajoneuvotietojen tarkistaminen muiden sopimusvaltioiden rekisteristä, kun ajoneuvo rekisteröidään (tähän on velvollisuus)
  - Ajokorttitietojen tarkistaminen muiden sopimusvaltioiden rekisteristä, kun ajokorttia haetaan (tämä on mahdollisuus)
  - Myös muita palveluita (EU-sääntely, EUCARIS-palvelut)
  - Yksittäiskyselyjä – hakuperusteet ja annettavat tiedot rajattu (ei vapaata selailuoikeutta)
- Sopimus velvoittaa toiseksi epäselvien tilanteiden selvittämiseen ajoneuvo- ja ajokorttiasioissa.
- Sopimuksessa on kolmanneksi vastuunjakoon liittyviä määräyksiä.

Henkilötietojen suoja ja tietoturva

- Tietosuojan ja tietoturvan toteutuminen on varmistettu sopimuksessa kattavasti
  - Sopimukseen liittymisen ehtona on EU:n tietosuojalainsäädännön noudattaminen (mukaan lukien 3. maat).
  - Sopimuksen IV-VI luvuissa on määräyksiä tietosuojasta ja -turvasta. Jos kansallinen sääntely on näiltä osin tiukempaa, noudatetaan tietojen käsittelyssä kansallista sääntelyä.
  - Rekisteriviranomaiset saavat välittää järjestelmän puitteissa tietoja ainoastaan sopimuksessa mainittuihin käyttötarkoituksiin. Myös luovutettavat tiedot on määritellään.
  - Sopimuksen mukaan tiedot luovuttavan viranomaisen tulee huomioida annettavien tietojen oikeellisuus sekä se, ovatko tiedot tarpeellisia tai yhteismitallisia suhteessa siihen, mitä tarkoitusta varten ne luovutetaan.
  - Rekisteriviranomaisten on myös ryhdyttävä tarvittaviin teknisiin ja organisatorisiin toimiin tietoturvan takaamiseksi sopimuksen soveltamisalalla. Toimiin on ryhdyttävä erityisesti muun muassa sen estämiseksi, ettei tietoja pääse kyselemään tai välittämään luvatta.
  - Sopimuksen mukaan rekisteriviranomaisten on lisäksi varmistettava, että tiedon hausta pidetään kirjaa ja että niiden kirjaamat tiedot muiden osapuolten rekisteriviranomaisilta haetuista tiedoista ovat kansallisten tietosuojavaatimusten mukaisia. Kyseisen kirjanpidon on mm. ilmoitettava syy tietojen hakemiseen, haettuja tietoja koskevat yksityiskohdat sekä hakujen päivämäärät ja kellonajat.

Vaikutukset

- Suomi käyttää jo nyt joitakin EUCARIS-järjestelmän palveluita Euroopan unionin lainsäädännön nojalla ja sitä täytäntöönpanevan kansallisen sääntelyn nojalla (EU sääntely velvoittaa tietojenvaihtoon)

- Jos valtio haluaa käyttää kaikkia järjestelmän palveluita, on sen liityttävä sopimukseen
  - Paremmat vaikuttamismahdollisuudet uusiin palveluihin

- Tietojenvaihto digitalisoituu, on systemaattisempaa ja reaaliaikaisempaa
  - Parantunut tiedonvaihto estää osaltaan varastettujen ajoneuvojen maahantuontia ja rekisteröintiä Suomeen
  - Muita Suomelle hyödyllisiä palveluita ja tietoja olisivat ainakin matkamittarilukemat (Mileage-palvelu) ja ajokorttitiedot liikenteenvalvontaa varten (DLInfo-palvelu)